

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№8

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 862 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-avgustda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Smart-logistika texnologiyalarini joriy etish orqali oziq-ovqat mahsulotlarini yetkazib berish tizimini optimallashtirish (Toshkent viloyati misolida).....	14
Mavlanov Sobirjon Pardabayevich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruvning xalqaro tamoyillari asosida boshqaruv sifatini oshirish	20
Sattarov Umirzoq	
Современные банковские продукты	24
Хужамуратов Аббос Мардонович	
Amerika qo'shma shtatlarining ijtimoiy himoya tizimi.....	29
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
Совершенствование рынка услуг высшего образования как фактор повышения занятости населения в условиях цифровой экономики.....	33
Ибрагимов Тимур Ибодуллаевич, Асланова Дилбар Хасановна	
Iqtisodiy fanlarni o'qitishda interaktiv metodlarning qo'llanilishi va ularning samaradorligi.....	39
Kabulov Baxram Kuzibaevich	
Korxonalarda raqobat razvedkasi tizimlarini rivojlantirishda innovatsion raqamli texnologiyalarining o'rni.....	45
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
O'zbekiston banklarida sun'iy intellekt foydalanish samaradorligini oshirish.....	51
Kamolov Sardorbek Davlatjon o'g'li	
Agrar korxonalar xo'jalik faoliyatida risklarni boshqarish bo'yicha samarali boshqaruv qarorlarini qabul qilishning metodologik asoslari.....	59
Baymirzaev Dilmurod Nematovich	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	66
Исомов Б. С.	
Tashish va saqlash xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarda raqamli texnologiyalardan foydalanish holati.....	70
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Ijtimoiy infratuzilmani modernizatsiya qilishda DXSHning o'rni: madaniyat va sport sohasida imkoniyatlar	78
Baykalonov Jalil G'aybulloyevich	
Анализ состояния и перспективы развития активного и спортивного туризма в Узбекистане.....	93
Бойко Фарида Чингисовна, Ивонина Наталья Викторовна	
Переоценка и фальсификация стоимости имущества: международные практики, риски и пути решения.....	99
Мансурова Сайёра Бахтияровна	
Hudud sanoati tarkibiy o'zgarishlarini prognozlash usuli.....	106
Djumayev Farrux Toshmuratovich	
Углеродный след и декарбонизация промышленности Узбекистана: роль возобновляемой энергетики и международный опыт	111
Авезова Нилуфар Раббанакуловна, Ощепкова Эльвира Ахтемовна, С.М. Махмудов, А.А. Холиков, Авезова Нилуфар Раббанакуловна	
The process of developing startups based on management principles	119
Ilxamov Azizbek Yodgor o'g'li	
The impact of economic policy on non-performing loans: the case of Uzbekistan.....	126
Jalalov Mashkhurbek Gaybullo ugli	
Основные направления инвестиционной политики Узбекистана в соответствии со стратегией-2030	134
Исомов Б. С.	

Ko'p kvartirali uylarni boshqaruv organlari tomonidan aholiga sifatli xizmat ko'rsatishni qo'llab quvvatlashni takomillashtirish	138
Umarov Begzodbek Jaloldinovich	
O'zbekistonda iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	143
Fayzullayev Jonibek Negmatullayevich	
Davlat - xususiy sheriklik loyihalarining samaradorligini oshirish.....	150
Tursunov Imomnazar Egamberdiyevich, Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
O'zbekiston sug'urta bozorida hayot sug'urtasi xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari va istiqbollari.....	155
Bazarov Zakir Xonqulovich	
Tijorat banklari likvidligini tartibga solish yo'llari.....	160
Tursunpo'latov Sohbnazar Kasimjon o'g'li, Nomozova Mohinur Maxmud qizi	
Atrof-muhit ifloslanishini kamaytirishda yashil moliya vositalarining roli: xalqaro tajriba va O'zbekiston imkoniyatlari	163
Yuldasheva Madina Tohir Qizi	
Geofazoviy ma'lumotlar asosida hududlarning farovonlik darajasini aniqlash	173
Toymasov Zufarjon Zokir o'g'li	
Методы и критерии оценки эффективности конкурентоспособности предприятия	179
Кучаров Абдор Сабижанович, Бобожонов Азиз Бабаханович, Алижанова Камила Тохир кизи	
Korxonalarda innovatsion jarayonlarni boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	187
Narbayeva Dilnoza Darvishaliyevna	
Development of entrepreneurship in Uzbekistan: management strategies in the context of economic reforms	192
Ibragimova Saida Ilkhomovna	
Aloqa korxonalari xizmat faoliyatida diversifikatsiya qilishning ilmiy baholash usullari va ulardan foydalanish.....	197
Tursunova Mastura Taxirovna	
Developing effective marketing strategies for tourism development in Uzbekistan	204
Fayzullayev Nodirbek Baxtiyor o'g'li	
Yakka tartibdagi tadbirkorlarni soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari.....	208
Yuldashev Yashnarjon Xolmirzayevich	
Yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalarida investitsiya loyihalarini bank kreditlari orqali moliyalashtirish.....	212
Jamalova Dilnoza Egamberdiyevna	
Цифровизации системы стратегического управления предприятий нефтегазовой отрасли Республики Узбекистан.....	217
Азимов Кабул	
Индекс устойчивости региона против бедности (poverty resilience index – pri): на примере бухарской области Республики Узбекистан (2024)	223
Мухамедова Мадинабону Мехридиновна	
Экономические аспекты внедрения цифровых технологий в полиграфии.....	230
Юсупхужаева Шахноза Музаффар кизи	
Mintaqalararo iqtisodiy hamkorlikni shakllantirish va barqaror rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	233
Sattorov R. A.	
Web3'da real vaqt ma'lumot sinxronizatsiyasi — tarmoqdagi kechikishlar va ularni kamaytirish texnologiyalari.....	240
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Tijorat banklarining likvidligini tartibga solish amaliyotining dolzarb masalalari	246
Sayfutdinov Bobur Nodirovich	
Tijorat banklarining investitsion jozibadorligini oshirish yo'llari.....	255
Yuldoshev Otabek Jovli o'g'li	

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish yo'llari.....	261
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
Innovatsion yondashuvlar orqali davlat xaridlarida iqtisodiy samaradorlikni oshirish	266
Kurbonbekov Sardorbek Ravshanovich	
Hududlarda barqaror rivojlanish nazariyalarining sanoat korxonalari faoliyatiga ta'siri	270
Sadriddinov Baxtiyor Shamsiddin o'g'li	
Turizm platformalarining raqobatbardoshligini oshirishda zamonaviy kontent va raqamli marketing strategiyalarining integratsiyalashgan yondashuvi.....	277
Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'g'li	
Bank xizmatlarida innovatsion texnologiyalarni kengaytirish yo'nalishlari.....	283
Almosova Shohista Jobirovna	
Модели организации казначейства в ведущих стран мира.....	288
Сагдиев Равшан Сайфуллаевич	
Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini nazariy jihatlar va rivojlantirish yo'llari.....	302
B.Sh.Shadmanov	
Qurilish sanoatini rivojlantirishda tabiiy resurslardan kompleks foydalanishning ahamiyati.....	307
Yuldasheva Mexrunisa Kasimjan qizi	
Yangi O'zbekistonning "Yashil" iqtisodiyoti: qiyosiy tahlilning asosiy tendentsiyalari	313
Ro'ziyeva Dilfuza Toshmurovna	
Oliy ta'limda raqamli texnologiyalarning muammolari va uni bartaraf etish yo'nalishlari.....	318
Abduraxmanova Malika Abdujaparovna	
Namangan viloyatining Farg'ona vodiysi qo'shni hududlari bilan iqtisodiy hamkorligining hozirgi holati va rivojlantiruvchi omillari	323
Sattarov R.A.	
Desentralizatsiyalangan ma'lumot almashish protokollari: IPFS, Filecoin va Arweave tahlili	328
Raimov Ulugbek Yorqinbek o'g'li	
Transport xizmatlari ko'rsatish biznes-jarayonlarini raqamli transformasiya talablari asosida takomillashtirish.....	333
Komilov Asror Akmalovich	
Empowering the Future: Assessing the Role of Automation, Internet of Things (IoT), and Demand Management in Enhancing Energy Efficiency of Smart Grids.....	338
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish tajribalari (xalqaro va mahalliy misollar)	345
Madaminov Shoxruxbek Ma'rufjon o'g'li	
Zamonaviy sharoitlarda uy-joy fondini boshqarishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	352
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Karimova Aziza A'zamiddin qizi	
Mijozlar tajribasini yaxshilashda raqamli integratsiya strategiyalari: "O'zbektelekom" AK tajribasi.....	358
Islamov Javlon Rasulovich	
Tijorat banklari orqali jinoiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish mexanizmlari.....	361
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
Yashil iqtisodiyot barqaror rivojlanish omili sifatida: Yevropa tajribasi.....	368
Turobjanov Murodjon Maxammadjanovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka erishishda kichik biznes va mahalla hamkorligi modellarini takomillashtirish	373
Murotov Nodir Xujamqulovich	
Xalqaro moliya institutlarining O'zbekiston bank sektori va iqtisodiyotiga ta'siri: YETTB faoliyati misolida tahlil.....	378
Alimov Azizbek Alievich	
Bankrotlik xavfini tahlil qilish modellari.....	386
Nasiriddinov Bahouddin Nuriddinovich	

Xizmat ko'rsatish korxonalarida sifat va samaradorlikni oshirishni takomillashtirish yo'llari.....	393
Burxonova Nargiza Mirshohid qizi	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash jarayonida bank tizimi islohotlari va ularni boshqarish strategiyalari.....	400
Hamroyev Xurshid Jalilovich	
“Temir yo'l transportida MHXSni joriy etishning ahamiyati va milliy standartlar bilan taqqoslama tahlili”	405
Babaxalov Norbo'ta Eshnazarovich	
Banking and financial services in the process of economic development digitalization and its advantages and security of the process	409
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, Baxanurov Oqil Odil og'li	
Kichik biznesda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi asosiy muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	416
Abduvosit Omonboyev	
“Futurologiya va mintaqaviy iqtisodiy transformatsiya: Markaziy Osiyoda O'zbekistonning strategik senariylari”	421
Siddiqov Abdusalom Abdumalikovich	
Kichik biznes subyektlarini bank kreditlari orqali qo'llab-quvvatlashning rivojlangan xorijiy davlatlar tajribalari.....	425
Irgasheva Nigora Akbarovna	
Туристская мобильность стран персидского залива как устойчивый и перспективный источник въездного туризма в Узбекистан	434
Додиев Феруз, Голышева Елена Вячеславовна	
Turistik erkin iqtisodiy zonalarda investitsiya loyihalarini amalga oshirish: Imkoniyatlar, muammolar va istiqbollar	443
Xoliqov Dostonbek Rustam o'g'li	
Oliy ta'limda davlat-xususiy sheriklik: moliyalashtirish modelini modernizatsiya qilish yo'nalishlari.....	449
Bozorov Alisher O'zimurotovich	
Xalqaro raqamli intergatsiya, raqamlashtirish sharoitida tijorat banklari faoliyati tahlili	455
Turapov Bahromjon Alisher o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar – iqtisodiyot taraqqiyotining muhim omili.....	461
Mamatkulova Nodira Maxkamovna	
Davlat xaridlari ishtirokchilarining elektron-skoring tizimi.....	465
Mamasoliyev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Qishloq xo'jalik korxonalarida melioratsiya xarajatlari xisobining muammolari va yechimlari.....	469
Baxriev Muxiddin Sheralievich	
O'zbek banklarining xarajatlar samaradorligini stoxastik chegara modelida baholash	481
Xannayev Sherzod	
Практические подходы к выявлению и оценке налоговых рисков на основе сегментации деятельности налогоплательщиков	490
Голубова Ольга Сергеевна, Элбаева Мукаддас Рашидовна	
Iqtisodiyot tarmoqlarida investitsiyalardan samarali foydalanishni tashkil etish chora-tadbirlari va investitsiyalarni jalb qilish istiqbollari.....	496
No'monjonova Muazzam Maxbubjon qizi	
Empowering the future: The impact of automation, iot, and demand management on energy efficiency in smart grids.....	501
Khakimjanova Surayyo Khabibullayevna	
Institutsional o'zgarishlar sharoitida aholi daromadlari tarkibining oshishi va daromadlar tengsizligini kamaytirishning istiqbolli yo'nalishlari	508
Ergasheva Nafisa Baxridinovna	
Международные индексы, определяющие цифровое развитие страны	513
Талъатова Диёра Боходир кизи	

Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik instituti orqali investitsiya loiyhalarini moliyalashtirishda moliyaviy-iqtisodiy samaradorligini baholash metodologiyasi	517
Karabayev Sanjar Abdusamatovich	
Управление качеством в технологических стартапах: Баланс между скоростью и надежностью	527
Хамидуллина Гульнора Рафкатовна, Раджабов Темур Рустамович, Носиров Илхом Аббосович	
Namangan viloyatida iqtisodiy integratsiyani jarayonida eksport va import operatsiyalarining tahlili	535
Adashev Azimjon O'rinboyevich	
Korxonalarda kadrlar tayyorlash ijrosidagi mavjud muammolar va kadrlar siyosatining takomillashtirib borish xususiyatlari	541
Mamatqulov Rustam Muxammadkarimovich	
Yashirin iqtisodiyot tushunchasi, turlari va shakllanish omillari hamda uning iqtisodiyotga ta'siri.....	546
Malikov Abdulaziz Toxirjon o'g'li, S.A. Zakirova	
The purpose of assessing a person's entrepreneurial capacity is to classify their quality characteristics	562
Mansur Matkarimov, Qaxramon Madraximov, Sherjon Sherjonov, Jahongirbek Nurjonov	
Challenges in enhancing the efficient use of economic resources in agriculture within an innovative economy framework.....	568
Nodira Abdullayevna Eshquvattova	
Оценка эффективности существующих методов стратегического управления проектами	573
Мансурова Севара Мансуровна	
Создаются благоприятные условия для индивидуальных предпринимателей и самозанятых лиц	577
Батыров Фархад Бакитович	
Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini oshirish metodologiyasini takomillashtirish yo'llari.....	593
Haqberdiyev Bekzod O'ktamovich	
Toshkent viloyatida metal bozorining rivojlanishi va unda kichik biznesning o'rni	600
Musayeva Shoirazimovna	
Mechanisms for ensuring employment in the services sector through the development of small business and private entrepreneurship.....	606
Turabekov Sokhibjon Sherboy ugli, Abdukhalikov Ulugbek Abdukhalikovich	
Tijorat banklarini raqamlatirish sharoitida inson resurslarini boshqarishning innovatsion yondashuvlari (BRB misolida)	611
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
The importance and current state of accounting and auditing of liabilities in enterprises	616
Khaliqnazarova Gulnaz Jalgasbay qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xotin-qizlarning barqaror bandlik darajasining ekonometrik tahlili.....	622
Xoliyorova Shoxista Qahramon qizi	
Moliyaviy bozor ishtirokchilari faoliyatini samarali boshqarishda innovatsion moliyaviy vosita va metodlarning qo'llanilishi.....	627
Hotamqulova Madina Sanjar qizi	
Oliy ta'limga investitsiya kiritishning asosiy shakl va mexanizmlari	631
Almardanov Ulug'bek Qudrat o'g'li	
"Yashil" iqtisodiyotning metodologik asoslari.....	635
Babakulov Bahromqul Mamatkulovich, Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, Boymurodov Jonon Komiljonovich	
O'zbekiston sharoitida davlat xaridlarini yanada rivojlantirish istiqbollari	641
Turganbaev Nursulton Bayram uli	

Tijorat banklarida jismoniy shaxslarga ko'rsatiladigan xizmatlar raqamli transformatsiyaning joriy holati tahlili	645
Qurbonov Alisher Samadovich	
Инновационные формы сотрудничества образования и индустрии для формирования компетенций в сфере устойчивого туризма: Опыт и перспективы Узбекистана.....	653
Бухарова Нигора Газиевна	
Muzey sohasida tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar nazariyasi va ularni madaniy meros va muzeyshunoslik sohasiga tatbiq etish	657
Asadova Nigora Mehridin qizi	
Internet banking adoption in Uzbekistan	661
Karimov Erkin Yusubovich	
Elektron tijorat O'zbekiston va Xitoy raqamli iqtisodiyotini rivojlantirish drayveri sifatida	665
Samedinov Timur Selyametovich	
Yuridik shaxslar birlashuvi orqali amalga oshiriladigan xufyona soliqlardan qochish sxemalarini moliyaviy instrumentlar bilan bartaraf etish yo'llari	671
To'rayev Dilshod Xasanovich	
O'zbekiston shahar ekoturizmida raqamli egizak texnologiyalarining iqtisodiy potentsiali	683
Esonboyev Baxodir Bakir o'g'li	
Yengil sanoatni rivojlanishtirishning mintaqaviy xususiyatlari	687
Fuzaylov Sarvar Abdusamatovich	
Tijorat banklarining depozit siyosatiga ta'sir qiluvchi omillar	693
Komilova Mukammal Shavkatovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini mikromoliyalashtirish bilan bog'liq muammolar	697
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	
Ishbilarmonlik muhitini baholashning metodologiyalari tahlili	704
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Jismoniy shaxslarning daromadlariga deklaratsiya asosida soliq solish mexanzmini takomillashtirish	715
Ibragimov Zafar Ismailovich	
Yashil marketing yordamida moda sanoatida mijozlar ehtiyojini samarali qondirish.....	723
Xalilova Nafisa Komilovna	
Targetlangan iqtisodiy siyosat orqali kambag'allikka qarshi kurash	727
Baratov J.N.	
Globallashtirish sharoitida O'zbekiston iqtisodiyotining modernizatsiyasi va strategik rivojlanish yo'nalishlari	733
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li	
Sug'urta kompaniyalarining innovatsion faoliyati tahlili va moliyalashtirish samaradorligini aniqlash yo'nalishlari	738
Baxronova Shaxodat Baxshuloyevna	
Yo'lovchi tashish sohasida autsorsingni qo'llash istiqboli	744
Kaxarova Nilufar Yerkinjovna	
Ta'lim klasterlari faoliyatining barqaror taraqqiyotdagi o'rni.....	748
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
Xizmatlar eksportini rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari.....	753
Alixonov Mirzoulug'bek Pahlavonjon o'g'li	
O'zbekistonda suv resurslaridan oqilona foydalanishda soliq mexanizmlari ta'sirini oshirish masalalari	759
Boymurotov Sodiq Rozziqovich	
Влияние состояния матери и факторов среды на развитие аллергии у детей грудного возраста.....	766
Закирова Бахора Исламовна	
Роль стандартов устойчивого развития МСФО в трансформации экономики тюркских стран	771
Маткаримов Давронбек Матякубович	

Sanoat korxonalarining atrof-muhitga ta'sirini baholashda iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish	776
Sarvinov Alisherovna Radjabova	
Neft-gaz sanoatida amalga oshirilayotgan investisiya loyihalarida mahalliy kontent ulushini oshirish masalalari	779
Umurzakov Jamoliddin Sherbekovich	
Sanoat korxonalarida mahsulot raqobatbardoshligini oshirish yo'nalishlari	784
Naimxonov Ma'rufxon Zokirxon o'g'li	
Qishloq xo'jaligi korxonalari monitoringida raqamli texnologiyalardan foydalanishda xorij tajribasi	788
Yusupov Nizomiddin Ro'zimurod o'g'li	
Mintaqa sanoat korxonalarining strategik marketing faoliyatining tahlili	793
Xaytboyeva Nigora Bakmatovna	
Soyabon bandlarining xorijiy investorlarni himoya qilish uchun O'zbekiston huquqiy tizimiga integratsiyalashuv zaruriyati	805
Alisherova E'zoza, N.X. Rahmonqulova	
Tadbirkorlik subyektlarini kreditlashda tijorat banklari faoliyatining zamonaviy yondashuvlari	812
Urinboyev Abrorbek Maxmudjonovich	
Temir yo'l vokzallarida qo'shimcha xizmatlarni tashkil etishni samaradorligini oshirish yo'llari	817
Iskandarov Kudrat Shuxratovich	
Tijorat banklari tomonidan kreditlash mexanizmining ilmiy jihatlar va nazariy yondashuvlari	822
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich	
Международная правосубъектность МНПО: институционализация влияния неправительственных организаций в формировании международных экологических и экономических норм	827
Хидоятлов Бурхон Ғайрат ўғли, С.М. Адилходжаева	
Yengil sanoat korxonalari mahsulotlarini narxlashtirish strategiyalari	831
Ravshanbekov Oybek Rustambek o'g'li	
Yevropa ittifoqi va markaziy osiyo mamlakatlaridagi soliq siyosatining inklyuziv rivojlanishdagi o'rni va omillarining qiyosiy tahlili	837
Hakimov Feruz Xurshid o'g'li	
Mintaqa turizmini rivojlantirishda raqamli marketing vositalaridan mijozlar qoniqishini kompleks baholash uslubi	846
Ilhamova Zarnigor Po'latjon qizi	
Mintaqaviy eksport samaradorligiga innovatsion yondashuvlarning ta'sir omillarini tadqiq etish	851
Ibadullayev Ergash Baqturdiyevich	
Buxoro viloyatida ichki turizmning hozirgi holati va istiqboldagi rivojlanish yo'llari	857
Azimov Otabek Xudayberdievich	

BUXORO VILOYATIDA ICHKI TURIZMNING HOZIRGI HOLATI VA ISTIQBOLDAGI RIVOJLANISH YO'LLARI

Azimov Otabek Xudayberdievich

Buxoro davlat universiteti katta o'qituvchisi

Elektron pochta: o.x.azimov@buxdu.uz

ORCID: 0000-0003-1248-2206

Annotatsiya: Ushbu maqolada Buxoro viloyatida ichki turizmni rivojlantirish masalalari va istiqbollari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi, mahalliy aholining ishtiroki, marketing strategiyalari hamda innovatsion texnologiyalar qo'llanilishining ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, ichki turizmning iqtisodiy va ijtimoiy samaralari prognoz asosida baholanib, kelgusida barqaror rivojlanish yo'nalishlari taklif etilgan.

Kalit so'zlar: Buxoro viloyati, ichki turizm, turizm infratuzilmasi, iqtisodiy samaradorlik, madaniy meros, innovatsion texnologiyalar, marketing strategiyasi.

Abstract: This article analyzes the issues and prospects of developing domestic tourism in the Bukhara region. The study highlights the importance of modernizing tourism infrastructure, involving local communities, improving marketing strategies, and applying innovative technologies. The socio-economic effects of domestic tourism are assessed through a predictive approach, and directions for sustainable development are proposed.

Key words: Bukhara region, domestic tourism, tourism infrastructure, economic efficiency, cultural heritage, innovative technologies, marketing strategy.

Аннотация: В данной статье рассмотрены вопросы и перспективы развития внутреннего туризма в Бухарской области. В исследовании раскрывается значение модернизации туристической инфраструктуры, вовлечения местного населения, совершенствования маркетинговых стратегий и применения инновационных технологий. Также на основе прогнозного анализа оценивается социально-экономическая эффективность внутреннего туризма и предлагаются направления устойчивого развития.

Ключевые слова: Бухарская область, внутренний туризм, туристическая инфраструктура, экономическая эффективность, культурное наследие, инновационные технологии, маркетинговая стратегия.

KIRISH

Buxoro viloyati O'zbekistonning eng qadimiy va boy madaniy merosga ega hududlaridan biri sifatida nafaqat xalqaro, balki ichki turizmni rivojlantirishda ham katta salohiyatga ega. Viloyatning tarixiy obidalar bilan to'yingan shahar markazi, mahalliy an'analari, hunarmandchilik maktablari, shuningdek, milliy taomlari va madaniy tadbirlari ichki turistlar uchun jozibadorlikni oshiruvchi muhim omillar hisoblanadi. So'nggi yillarda mamlakatda turizm sohasiga qaratilayotgan davlat siyosati ichki turizmning yangi bosqichga chiqishiga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, transport-logistika infratuzilmasini takomillashtirish, mehmonxona va dam olish maskanlarining ko'payishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining joriy qilinishi jarayonlarni yanada qulaylashtirmoqda.

Shu bilan birga, ichki turizmni yanada rivojlantirish istiqbollari aholining madaniy sayohatlarga bo'lgan talabini qondirish, yoshlarning tarixiy qadriyatlarga bo'lgan qiziqishini oshirish, hamda viloyat iqtisodiyotida xizmatlar sektorining ulushini kengaytirish imkonini beradi. Buxoroning turizm salohiyati ilmiy asoslangan

strategik yondashuv orqali yanada boyitilishi mumkin. Jumladan, mahalliy aholining turizm xizmatlarida faol ishtiroki, yangi turistik yo'nalishlarning shakllantirilishi, marketing va reklama tizimlarining modernizatsiyasi, shuningdek, hududiy brend sifatida Buxoroning yanada keng targ'ib qilinishi ichki turizmga barqaror o'sishni ta'minlaydi.

Mazkur tadqiqotda Buxoro viloyatida ichki turizmni rivojlantirishning dolzarbligi yoritilib, mavjud imkoniyatlar prognozli yondashuv asosida tahlil qilinadi. Shu orqali, ichki turizm nafaqat hudud iqtisodiyotini rivojlantirishning muhim drayveri, balki milliy merosni asrab-avaylash va yosh avlodni tarbiyalash vositasi sifatida ham o'rganiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar asosan ikki yo'nalishda jamlangan: muammolarga e'tibor qaratganlar va istiqbollarga urg'u beruvchilar.

Victoria Tsoy (Universitet Turiba, Latvia) kichik shaharlar misolida olib borgan ishida ichki turizm rivojlanishida bir qancha to'siqlarni aniqlagan. U mijozlar bilan intervyular orqali transport infratuzilmasi yetishmovchiligi, mehmonxona va xizmat ko'rsatish salohiyatining pastligi, Internet va dam olish infratuzilmasi yo'qligini ta'kidlagan. Xuddi shunga o'xshash masalalar — arzon yo'lovchi qabul qilish obyektlarining kamayishi, sayyohlar sonining pasayishi — boshqa tadqiqotlarda ham qayd etilgan.

Rixsitillayev va Asrorov O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha davlatning faol tashabbuslarini o'rgangan. Ularning tadqiqotida Samarqand, Buxoro, Xiva kabi YuNESKO merosi obyektlariga bo'lgan mahalliy sayyohlar e'tiborining ortayotganini, shuningdek sarguzasht va tabiat turizmining — cho'l, tog' va yovvoyi tabiatda trekking va lager sayohatlarining — kengayib borayotganini qayd etilgan.

Yuldoshevning tahlili esa ichki turizmning istiqbollari va barqaror rivojlanish imkoniyatlariga urg'u beradi. U O'zbekistonning diqqatga sazovor joylari orqali katta o'sish imkoniyatlari mavjudligini va siyosiy tashabbuslar orqali bu salohiyatni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, turizmni rivojlantirishda xorijiy tajribani o'rganishga katta e'tibor qaratilgan. Malaziya, Fransiya, Argentina, Tailand kabi davlatlarning subsidiya va rag'batlantirish dasturlari asosida olib borilgan tahlillar O'zbekistonda qo'llash mumkin bo'lgan samarali mexanizmlarni ko'rsatadi.

So'nggi muhim ilmiy izlanishlardan biri — "Advancing Domestic Tourism in Uzbekistan" maqolasi — ichki turizmni kuchaytirish yo'nalishida amaliy tavsiyalar beradi hamda iqtisodiy va mintaqaviy taraqqiyotga bo'lgan ijobiy ta'sirini yoritadi.

Adabiyotlar sharhi shuni ko'rsatadiki, ichki turizmni rivojlantirishda asosiy muammolar infratuzilma (transport, joylashtirish, Internet), xizmat sifati va sayyohlarni qoniqtirish masalalarida. Shu bilan birga, madaniy meros — Samarqand, Buxoro, Xiva — hamda tabiat va sarguzasht resurslari — cho'l, tog'lar, ekologik yo'nalishlar — katta istiqbolga ega. Xorijiy mamlakatlar tajribasi esa, subsidiya, soliq imtiyozlari va marketing kampaniyalari orqali mahalliy turizmni qo'llab-quvvatlashda samarali yo'l bo'lishi mumkin. Ichki turizmni rivojlantirish uchun infratuzilmani mustahkamlash, xizmat sifatini oshirish va innovatsion rag'batlantirish choralari muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda Buxoro viloyatida ichki turizm rivojlanishi bo'yicha ma'lumotlar rasmiy statistika, turizm boshqarmalari hisobotlari, soha mutaxassislari bilan suhbatlar va so'rovnomalor orqali yig'ildi. Olingan ma'lumotlar qiyosiy tahlil, dinamik ko'rsatkichlar o'zgarishini baholash hamda kontent tahlil usullari yordamida qayta ishlanib, prognoz va ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Buxoro viloyatida ichki turizmni rivojlantirish masalasi O'zbekistonning umumiy turizm siyosati doirasida muhim strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Ushbu hudud o'zining tarixiy obidalari, me'moriy yodgorliklari, boy madaniyati va qadimiy an'analari bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, ichki turizmning jadal rivojlanishi nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy-madaniy taraqqiyotga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqotning ushbu qismi Buxoro viloyatida ichki turizmni rivojlantirishning asosiy imkoniyatlari, mavjud sharoitlar, istiqbollari va prognozli yo'nalishlarini keng qamrovli tarzda tahlil qilishga qaratilgan.

Ichki turizm Buxoro viloyati iqtisodiyotida xizmatlar sektorining kengayishiga, mahalliy tadbirkorlikning rivojlanishiga va aholi bandligining ortishiga xizmat qiladi. Viloyatda turizm sohasi orqali yaratilayotgan qo'shimcha qiymat iqtisodiyotning boshqa tarmoqlari — transport, savdo, hunarmandchilik, oziq-ovqat sanoati bilan uzviy bog'liq. Shu bois ichki turizmni rivojlantirish kelgusida yalpi hududiy mahsulotning barqaror o'sishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi prognoz qilinmoqda.

Misol uchun, viloyatga tashrif buyuradigan ichki turistlar xarid qiladigan milliy mahsulotlar, hunarmandchilik buyumlari, mahalliy gastronomik xizmatlar orqali hudud ichida pul aylanishining hajmi ortadi. Bu esa iqtisodiyotning multiplikativ ta'sirini yuzaga keltiradi. Shu bilan birga, mahalliy tadbirkorlarning turizm infratuzilmasiga sarmoya kiritishi uchun rag'bat ortadi va bu jarayon hududiy rivojlanishni tezlashtiradi.

Buxoro viloyatida so'nggi yillarda ichki turizmni qo'llab-quvvatlash maqsadida yangi mehmonxonalar, dam olish maskanlari, zamonaviy transport xizmatlari tashkil etilmoqda. Shuningdek, tarixiy obidalar atrofida turistik zonalarini kengaytirish, sayyohlik markazlarini modernizatsiya qilish ishlari olib borilmoqda. Ushbu jarayon kelgusida ichki turistlar uchun yanada qulay sharoitlar yaratib beradi.

Xizmatlar sifatini oshirish ichki turizmning barqaror rivojlanishida hal qiluvchi omil hisoblanadi. Shuning uchun, turistlarga qulay transport qatnovlari, yo'nalishlarning aniq belgilanib borilishi, turistik markazlarda zamonaviy axborot xizmatlari, onlayn chipta va bron tizimlari keng joriy etilishi kutilmoqda. Bu jarayon ichki turistlar oqimini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Ichki turizmning muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun mahalliy aholining faol ishtiroki muhim ahamiyatga ega. Buxoro viloyatida yashovchi aholi asrlar davomida hunarmandchilik, kasanachilik va milliy san'at turlarini rivojlantirib kelgan. Ushbu resurslarni ichki turizm bilan integratsiya qilish orqali nafaqat yangi xizmatlar bozorini shakllantirish, balki mahalliy aholining daromadlarini ham oshirish mumkin.

Masalan, milliy kashtachilik, zardo'zlik, yog'och o'ymakorligi va kulolchilik buyumlarini ishlab chiqarish va ularni turistlarga taqdim etish orqali ichki turizmning iqtisodiy samaradorligi yanada ortadi. Shu bilan birga, mahalliy aholining milliy taomlarni tayyorlashdagi tajribasi, folklor an'analari va urf-odatlarini ichki turizm dasturlariga qo'shish istiqbolda Buxoroni yanada jozibador maskanga aylantiradi.

Yoshlarning ichki turizmdagi ishtiroki nafaqat iqtisodiy, balki ma'naviy jihatdan ham muhimdir. Bugungi kunda talaba-yoshlar, maktab o'quvchilari va boshqa ijtimoiy qatlam vakillari tarixiy meros bilan yaqindan tanishishga, milliy qadriyatlarni o'rganishga qiziqmoqda. Shu bois, yoshlar uchun maxsus turistik dasturlar, ta'limiy-ekskursiya marshrutlari, "heritage-tour" loyihalari tashkil etilishi prognoz qilinmoqda.

Yoshlarning turizmda faol ishtiroki Buxoro viloyatining tarixiy obidalarini asrab-avaylash, milliy qadriyatlarga e'tibor bilan qarash hamda turizm xizmatlari bozorida yangi ish o'rinlari yaratishga ham yordam beradi. Shu tariqa, ichki turizm yosh avlodni milliy o'zlikni anglash va vatanparvarlik ruhida tarbiyalash vositasiga ham aylanishi mumkin.

Ichki turizmni rivojlantirishda samarali marketing va reklama yondashuvlari muhim ahamiyat kasb etadi. Hozirgi davrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida turizm xizmatlarini targ'ib qilishning yangi usullari keng joriy etilmoqda. Buxoro viloyatida ichki turizmni targ'ib qilishda ijtimoiy tarmoqlar, mobil ilovalar, onlayn reklama platformalaridan samarali foydalanish prognoz qilinmoqda.

Masalan, "Visit Bukhara" kabi maxsus brendlarni yaratish, milliy va hududiy logotiplarni keng targ'ib qilish, virtual turizm xizmatlarini yo'lga qo'yish orqali ichki turizmni yanada rivojlantirish mumkin. Bundan tashqari, turistik mahsulotlarning o'ziga xos paketlari — oilaviy dam olish dasturlari, talabalar uchun chegirmali marshrutlar, mavsumiy aksiyalar ichki turistlar oqimini ko'paytiradi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Buxoro viloyati kabi tarixiy-madaniy merosi yuksak hududlarda ichki turizmni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Infratuzilma modernizatsiyasi, yangi turizm obyektlarining tashkil etilishi, transport va logistika tizimining yaxshilanishi, shuningdek, turizm xizmatlarining raqamlashtirilishi bu borada muhim qadamlar bo'ldi.

Alohida ta'kidlash joizki, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 28-sentabrdagi 543-son qarori — "2022–2026-yillarda Buxoro viloyatida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi hujjat mazkur yo'nalishning huquqiy asosini mustahkamladi. Ushbu qarorda viloyatda turizm infratuzilmasini kompleks rivojlantirish, yangi turistik marshrutlarni shakllantirish, mahalliy aholining turizm sohasidagi ishtirokini kengaytirish, xizmatlar sifatini oshirish va investitsiya jarayonlarini jadallashtirish bo'yicha aniq vazifalar belgilab berilgan. Mazkur qaror asosida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ichki turizmning barqaror rivojlanishiga xizmat qilib, Buxoroning milliy va mintaqaviy miqyosdagi jozibadorligini oshirishga yo'naltirilgan (1-jadval)

1-jadval. 2022-2026-yillarda Buxoro viloyatida turizm sohasini rivojlantirishning maqsadli ko'rsatkichlari¹

Ko'rsatkichlar nomi	2022	2023	2024	2025*	2026*
Ichki turistlarning tashrifi soni (mln. kishi)	2.4	2.9	3.4	3.8	4.1
Xorijiy sayyohlar soni (ming kishi)	450.0	900.0	1200.0	1500.0	1800.0
Xizmatlar eksporti (mln AQSH dollari)	121.0	200.0	230.0	270.0	300.0

1 [https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0085/85_i_20250608_164355_3%20\(29\).pdf](https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0085/85_i_20250608_164355_3%20(29).pdf)

Joylashtirish vositalaridagi xonalar soni (ming)	5.399	6.131	6.721	7.336	7.976
Mehmonxonalar nomer fondining bandlik darajasi (%)	45.0	51.0	61.0	71.0	93.0
Joylashtirish vositalaridagi o'rinlar soni (ming)	12.147	13.672	14.902	16.182	17.512
Mehmonxonalar soni (dona)	178.0	198.0	218.0	238.0	258.0
Oilaviy mehmon uylari soni (dona)	264.0	314.0	325.0	335.0	345.0
Xostellar soni (dona)	55.0	61.0	66.0	71.0	76.0
Internet qamrovi darajasi (4G/5G)	7.0	8.0	9.0	10.0	11.0

* - prognoz ko'rsatkichlar

2022–2026-yillarda Buxoro viloyatida turizm sohasini rivojlantirishning maqsadli ko'rsatkichlari tahlili shuni ko'rsatadiki, ichki va tashqi turizm hamda xizmatlar hajmi bosqichma-bosqich sezilarli darajada oshishi kutilmoqda. 2022-yilda ichki turistlar soni 2,4 mln kishini tashkil etgan bo'lsa, 2026-yilga kelib bu ko'rsatkich 4,1 mln kishiga yetishi prognoz qilinmoqda. Bu esa 1,7 mln kishilik o'sish yoki 70 foizdan ortiq kengayishni anglatadi. Xorijiy sayyohlar oqimi ham 450 ming nafardan 1,8 mln nafarga yetishi mo'ljallanib, to'rt barobar o'sish dinamikasini ko'rsatmoqda.

Xizmatlar eksporti 2022-yildagi 121 mln AQSH dollaridan 2026-yilda 300 mln dollarga ko'tarilishi kutilmoqda. Bunday o'sish viloyat iqtisodiyotida turizmning barqaror daromad manbai sifatidagi rolini yanada kuchaytiradi. Joylashtirish vositalari infratuzilmasida ham sezilarli kengayish ko'zda tutilgan: xonalar soni 5,4 mingdan 8 mingga, o'rinlar soni esa 12,1 mingdan 17,5 mingga yetkazilishi belgilangan. Bu ko'rsatkichlar turistlar oqimini qabul qilish imkoniyatini oshiradi.

Mehmonxonalar soni 178 donadan 258 donaga ko'payishi, oilaviy mehmon uylari esa 264 donadan 345 donaga yetishi rejalashtirilgan bo'lib, bu jarayon ichki turizm oilaviy va arzonroq xizmatlar segmentining kengayishini anglatadi. Xostellar soni ham 55 donadan 76 donaga ortishi, yoshlar va talabalar uchun qulay sharoit yaratishga xizmat qiladi. Mehmonxonalar bandlik darajasi 45 foizdan 93 foizga ko'tarilishi, xizmatlar samaradorligining yuqori darajaga chiqishini bildiradi.

Shuningdek, internet qamrovining 7 birlikdan 11 birlikka oshirilishi raqamli xizmatlar, onlayn bron qilish tizimlari va turizm innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish imkonini beradi. Umuman olganda, jadval Buxoro viloyatida ichki va tashqi turizm sohasida sifat va miqdor jihatdan sezilarli o'sishni, hududni milliy va xalqaro darajada jozibador turistik maskanga aylantirish istiqbollarini yaqqol namoyon etmoqda.

Turizm sohasida innovatsion texnologiyalarni qo'llash ichki turizm samaradorligini oshirishda hal qiluvchi o'rin tutadi. Buxoro viloyatida raqamli platformalar asosida bron qilish tizimlari, onlayn gid xizmatlari, virtual ekskursiyalarni joriy etish orqali turistlarga qulaylik yaratish mumkin. Shuningdek, "aqlli shahar" texnologiyalarini turistik markazlarda tatbiq etish, mobil ilovalar orqali ekskursiyalarni boshqarish, QR-kodlar yordamida tarixiy obidalar haqida ma'lumot olish imkoniyatlari ichki turizmni yanada jozibador qiladi.

Bunday texnologiyalar ichki turistlarga zamonaviy tajriba taqdim etadi va turizm xizmatlari bozorida raqobatni kuchaytiradi. Shu bilan birga, innovatsion yechimlar yordamida turizm infratuzilmasini boshqarish samaradorligi ortadi, bu esa Buxoroning ichki turizm salohiyatini yanada kengaytiradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, Buxoro viloyatida ichki turizmni rivojlantirish uchun katta salohiyat mavjud. Kelgusida viloyatning ichki turizm bozori quyidagi yo'nalishlar bo'yicha kengayishi prognoz qilinadi:

Turizm infratuzilmasining modernizatsiyasi va yangi loyihalarning joriy etilishi.

Mahalliy aholi va yoshlarning turizm faol ishtiroki orqali xizmatlar diversifikatsiyasi.

Marketing va reklama strategiyalarining raqamli texnologiyalar bilan uyg'unlashuvi.

Davlat qo'llab-quvvatlovi va xususiy sektor hamkorligi natijasida yangi ish o'rinlari yaratish.

Milliy madaniyat va qadriyatlarning ichki turizm dasturlariga keng qo'shilishi orqali ma'naviy-ma'rifiy ta'sirning ortishi.

Shunday qilib, Buxoro viloyatida ichki turizm istiqbolda nafaqat iqtisodiy rivojlanishning barqaror drayveri, balki milliy madaniyatni targ'ib qilish, aholining turmush darajasini oshirish va yosh avlodni milliy qadriyatlarga sodiq tarbiyalash vositasi sifatida ham alohida ahamiyat kasb etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, Buxoro viloyatida ichki turizmning rivojlanishi hududning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotida muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Tarixiy obidalar, milliy hunarmandchilik, gastronomik meros va mahalliy urf-odatlar ichki turistlar uchun jozibadorlikni kuchaytiradi. Turizm infratuzilmasining yangilanishi, xizmatlar sifati va marketing tizimining rivojlanishi natijasida viloyatda ichki turizm oqimi ortib borishi kutilmoqda. Shu jarayon hududiy bandlik darajasini oshirish, aholining daromadlarini ko'paytirish va milliy qadriyatlarni keng targ'ib etish imkonini beradi.

Sohani yanada samarali rivojlantirish uchun turizm infratuzilmasini modernizatsiya qilish, yoshlar va mahalliy aholining turizm xizmatlaridagi ishtirokini kengaytirish, raqamli texnologiyalardan foydalanishni kuchaytirish hamda hududiy turistik brendni targ'ib etish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, davlat qo'llab-quvvatlovi va xususiy sektor hamkorligini mustahkamlash orqali yangi ish o'rinlari yaratilishi, xizmatlar diversifikatsiyasi va ichki turizmga barqaror o'sish ta'minlanishi mumkin. Shu yo'l bilan Buxoro nafaqat xalqaro sayyohlar, balki ichki turistlar uchun ham eng jozibador markazlardan biriga aylanish salohiyatiga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. V. Tsoy. Problems and Prospects of Tourism Development in Small Towns of Uzbekistan. – Riga: Turiba University Press, 2021. – 184 p.
2. J.B. Rixsitillayev, A.A. Asrorov. Ichki turizmni rivojlantirish. – T.: PEDAGOGS nashriyoti, 2022. – 210 b.
3. A.I. Yuldoshev. O'zbekistonda ichki turizmining rivojlanish istiqbollari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2020. – 156 b.
4. S. Sharipov. Turizm va rekreatsion geografiya. – T.: Universitet, 2018. – 320 b.
5. D. Harrison. Tourism and Development in the Third World. – London: Routledge, 1992. – 220 p.
6. C. Cooper, J. Fletcher, A. Fyall, D. Gilbert, S. Wanhill. Tourism: Principles and Practice. – Harlow: Pearson Education, 2008. – 740 p.
7. B. Prideaux, D. Timothy, K. Chon. Cultural and Heritage Tourism in Asia and the Pacific. – London: Routledge, 2008. – 340 p.
8. M. Kozak, N. Kozak. Tourism Economics: Concepts and Practices. – Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2016. – 298 p.
9. R.W. Butler. Tourism Area Life Cycle: Applications and Modifications. – Clevedon: Channel View Publications, 2006. – 352 p.
10. J. Tribe. The Economics of Recreation, Leisure and Tourism. – Oxford: Routledge, 2015. – 472 p.
11. [https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0085/85_i_20250608_164355_3%20\(29\).pdf](https://ilmiyanjumanlar.uz/uploads/conferences/0085/85_i_20250608_164355_3%20(29).pdf)

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>